

TVRDOŠÍN

ORGÁN MsV KSS a MsNV

MÁJ 1987

Revolučná tradícia prvomájových osláv stala sa neoddeliteľnou súčasťou boja robotníckej triedy za odstránenie kapitalistického vykorisťovania, súčasťou boja za socializmus a mier.

Podnetom na pravidelné oslavy 1. mája - Sviatku práce bol štrajk robotníkov v Chicagu-VUSA-za osemhodinový pracovný čas a následné tragické udalosti nevinne popravených robotníckych vodcov v máji 1886. Odvtedy vo všetkých krajinách sveta si robotníci podľa možnosti uctievajú tento sviatok. U nás najvýznamnejším Sviatkom práce bol 1.máj 1918 v Liptovskom Mikuláši. Pod vplyvom VOSR za Rakúsko-Uhorska vystúpilo slovenské robotníctvo s požiadavkami-skončenia vojny, dosiahnutia sebaurčenia slovenského národa a bratstva Čechov a Slovákov v spoločnom štáte.

Po rokoch húževnatého boja robotníckej triedy, po temnom období krvavého fašistického teroru prišiel 1.máj 1945, keď už

takmer všetok náš pracujúci ľud s osloboditeľskou Sovietskou armádou oslávil radosťne Sviatok práce. Víťazný február 1948 dal prvým májom nový obsah a zmysel. Stali sa mohutnými prehliadkami osloboditeľskej práce slobodného pracujúceho ľudu, budujúceho si svoju socialistickú vlasť. Každoročne tento deň sú najlepší pracovníci slávnostne vyznamenávaní a je ocenená ich statočná práca najvyššími vyznamenaniami.

SLÁVNE MÁJOVÉ DNI

K slávnym májovým dňom patrí aj deň vyhlásenia Májového povstania českého ľudu - 5. máj 1945. V tento deň povstal ľud Prahy a okolia, aby zabránil fašistom zničiť mesto a donútiť ich opustiť našu vlasť. Na pomoc im prišla Červená armáda a 9. mája 1945 bola definitívne oslobodená celá naša krajina. Každoročne tento deň slávime ako Deň víťazstva spolu so všetkými krajinami v pevnom internacionálnom zväzku na čele so ZSSR.

Štefan Klimčík

Foto: Dominik Machovec

ODIŠLA, ALE OSTÁVA ŽIŤ V NÁS

Všetkých nás naplnila hlbokým žiaľom správa o tom, že naša významná rodáčka, národná umelkyňa Mária Medvecká po ťažkej a dlhotrvajúcej chorobe dňa 23. apríla 1987 v ranných hodinách zomrela. Vedeli sme, že jej choroba ju už niekoľko mesiacov núti zdržiavať sa v sanatóriu v Bratislave, no predsa sme len dúfali, že sa jej stav zlepší a že sa opäť vráti domov, na svoju milovanú Oravu, do svojho bieleho domu pri rieke. Žiaľ, nestalo sa tak. Choroba bola silnejšia ako naše nádeje, a tak nás čaká smutná povinnosť rozlúčiť sa s ušľachtilou ženou a vynikajúcou umelkyňou a našou "maliarkou Oravy".

Narodená v Medvedzí a celou svojou bytosťou pevne pripútaná k svojmu rodisku doniesla si do života mimo-riadne maliarske nadanie, ktoré ju predurčilo pre umeleckú dráhu. Po niekoľkoročnom učiteľskom pôsobení venovala sa štúdiu na školách umeleckého smeru doma i v zahraničí. Po jeho skončení usadila sa doma na Orave a venovala jej celý svoj talent. Za viac než 4 desaťročia vytvorila dielo zriedkavé rozsahom, ale predovšetkým výnimočné svojimi umeleckými hodnotami. A celé toto dielo je posvätené milovanej Orave. Svojim umeleckým vyznaním stala sa Mária Medvecká najvýraznejšou predstaviteľkou nášho kraja. V jej obrazoch je uložená hlboká láska a úcta k oravskému ľudu a k oravskej prírode. Za svoje veľké umelecké dielo bola Mária Medvecká poctená mnohými oceneniami a titulmi, ktorých vrcholom bolo udelenie titulu "národná umelkyňa".

Strácame ju teda ako človeka nám blízkeho a milého, no i po jej odchode sa s ňou stretávame v jej obrazoch tam - na brehu Oravy, v jej galérii. Teraz, keď už nie je medzi nami, myslíme na ňu s úctou a vďačnosťou, veď ona sa stala symbolom Oravy. Preto si zachovajme na ňu v srdci trvalú spomienku a pokloňme sa jej pamiatke.

Rada MsNV rokovala 7. apríla 1987 predovšetkým o plnení opatrení MsNV, ktoré vyplývajú z listu P-ÚV KSČ k dodržiavaniu socialistickej zákonnosti, morálky a disciplíny a ďalej o POZ oslav 1. a 9. mája v meste a POZ plenárneho zasadania MsNV.

Schôdza pléna sa konala **Z rokovaní rady a pléna**

25. apríla 1987 a boli na nej prerokované o.i.výsledky schôdze Rady MsNV k už spomenutej problematike, akcie MsNV k MDŽ, Dňu učiteľov, Beh víťazstva, Rada riaditeľov a združovanie finančných prostriedkov, súťaž aktívov ZPOZ a Spoločenský večer MsNV pri príležitosti slávnostného otvorenia rekonštruovanej spoločenskej sály MsKS.

V diskusii vystúpili prítomní predsedovia jednotlivých komisií a VĽK.

V závere si prítomní uctili pamiatku zosnulej národnej umelkyne akademickej maliarky Márie Medveckej.

- jmb -

S KOMISIOU VÝSTAVBY ZA SPOLOČNÚ VEC

Činnosť komisie výstavby je úzko spätá s plnením volebného programu NF pre roky 1986 - 1990, ktorý je významným dokumentom vyjadrujúcim snahu realizovať plnenie úloh stanovených XVII. zjazdom KSČ. Naša komisia pre výstavbu a územné plánovanie má 7 členov a jej činnosť sa riadi pracovným plánom činnosti. Komisia sa schádza raz za dva mesiace a v prípade potreby zasadá aj operatívne. Na zasadnutiach prejednávala otázky ohľadne výstavby Domu smútku, areálu TS a budovania centrálnej zóny. Vo voľných návrhoch a diskusiách sú a budú prejednávané otázky individuálnej bytovej výstavby Hríbiky, Hlísno, Breziny, staré Medvedzie. Komisia sa v súčasnosti zaoberala aktuálnou otázkou výstavby garáží v miestnej časti Krásna Hôrka. Na poslednom zasadnutí bol prehodnotený poradovník na pridelenie pozemkov v starom Medvedzí. Oba tieto poradovníky boli na

poslednom zasadnutí Rady MsNV schválené. Na budúcom zasadnutí bude prejednávaná otázka zabezpečovania akcie "Z", ktoré tvoria už okrem spomínaného Domu smútku, lavice pre peších, lyžiarsky vlek, kanalizácia, detské dopravné ihrisko, Materská škola a iné. K jednotlivým prejednávaným akciám komisia prijíma vlastné uznesenia a úlohy, ktoré napomáhajú ich plneniu. Komisia veľmi úzko spolupracuje s odborom výstavby MsNV, ktorý jej predkladá podklady k prejednávaným otázkam a podáva potrebné údaje, čím sú práca komisie a priebeh jej zasadnutia kvalitnejšie. Pravidelným bodom každej schôdze komisie pre výstavbu je aj kontrola uznesení a v prípade neplnenia prijímajú sa úlohy pre nápravu. V komisii sa snažíme, aby sme svojou činnosťou uspokojovali potreby našich občanov a aby sme napomáhali rozvoju nášho mesta či už v oblasti sociálnej, hospodárskej, ale aj kultúrnej. I. Vicen

Občania nášho mesta už celý rok využívajú nový Dom služieb v Medvedzí. Oddelenie opráv tašiek a výroby kľúčov vedie s. Kurajdová. Zákazky vybavujú najneskôr do 14 dní vrátane opráv zipsov na taškách. Vedúcou kvetinárstva a pohrebníctva je s. Ivankovičová. Denne od 7,00 do 15,00 hod. predávajú rezané i črepníkové kvetiny. Okrem vykopania jamy poskytuje pohrebníctvo všetky ostatné služby.

Vedúcou zberne šatstva a bielizne je s. Krčahová. Odstraňujú nečistoty každého druhu do 24 hodín so 100% prirážkou, do 3 dní s 50% a do 5 dní s 33% prirážkou. Ostatné služby /do 14 dní/ postupujú aj do D. Kubína. Pod vedením s. Rošteckovej môže dlho očakávané holičstvo a kaderníctvo konečne vyhovieť záujmu našich občanov. Všetky doteraz menované oddelenia patria pod OPVS D. Kubín. Ďalšie služby poskytuje OPP Trstená. Za poradenskú činnosť a kozmetické služby zodpovedá vedúca oddelenia kozmetiky s. Herdová. Šitie kožuchovej a iných kožušinových výrobkov aj z vlastných materiálov zákazníka zabezpečuje kožušníctvo pod vedením s. Marečka. Škoda len, že jeho služby zatiaľ občania málo využívajú.

DOM SLUŽIEB

Naopak, veľmi navštevovaným sa stalo krajčinstvo-módny salón, vedúcou ktorého je s. Kuzmová. Šijú v ňom prevažne dámske šaty a svoje služby chcu v blízkej budúcnosti rozšíriť o výrobu svadobných doplnkov. Multi-servis, vedúcim ktorého je s. Mesároš predáva televízne prijímače na mesačné splátky pre súkromný i socialistický sektor. Počas doby splátky /4 roky u čiernobielych a 5 rokov u farebných TVP/ robia bezplatné opravy a po zaplatení sa TVP stáva majetkom zákazníka. Pracovníkov mrzí skutočnosť, že nemôžu uspokojiť zvýšený záujem zákazníkov o farebné televízory so strednou obrazovkou, ktorých je nedostatok. Na záver treba povedať, že Dom služieb spĺňa svoju funkciu kvalitne a robí dobré meno svojim materským podnikom OPP Trstená a OPVS Dolný Kubín. Týmto podnikom patrí aj vďaka Tvrdošínčanom, osobitne treba vyjadriť vďaka s. Ing. Horskému, riaditeľovi OPP Trstená, s. Ing. Habánikovi, riaditeľovi OPVS Dolný Kubín, pracovníkom Pozemných stavieb na čele s vedúcim s. Kubošom a s. Ing. Šaškovi, predsedovi MsNV, ktorí boli hnacími motormi celej výstavby tohto dôležitého zariadenia.

MEDAILÓNIKY Z DEJÍN TVRDOŠÍNA

15 ÚSPEŠNÁ OBRANA PRÁV TVRDOŠÍNA V STREDOVEKU

Roku 1382 umrel Ľudovít Veľký, ktorý dal Tvrdošínu práva kráľovského mesta. Po jeho smrti a počas celého stredoveku podarilo sa Tvrdošínu tieto práva uhájiť pomocou oravských županov, ba aj samých uherských kráľov. Ich uznesenia sú nám vzácné, preto prinášame z nich niektoré úryvky. Už predtým spomínaný Ladislav Opolský stal sa r. 1388 oravským županom. 25.6.1395 dal kastelánom na oravskom zámku písomný príkaz: "Rozkazu-jeme šľachticom, kastelánom a všetkým, ktorých sa to týka, čo najprísnejšie, aby našich poddaných vo Vyšnom Tvrdošíne v ich právach nehatili, ani hatiť nepovolili, ale skôr im pomáhali a ich bránili. Ináč, kto by sa epovážil tento náš rozkaz prestúpiť, toho zas-tihne náš najväčší hnev". Keď ani to nepomohlo, Tvrdošín sa obrátil na najvyššie fórum, na samého kráľa, ktorým bol vtedy Žigmund /1387-1437/. Roku 1409 prikázal kráľ z Budí-ňa Mikulášovi z Gary, palatínovi Uhorska, županovi líptovskému a oravskému, tiež jeho pod-županom a kastelánom vtedajším a budúcim, najmä Ctiborovi, oravskému kastelánovi: "...keď-že chceme, aby náš verný ľud a všetci poddaní, usadení a bývajúci vo Vyšnom Tvrdošíne, zostali nedotknutí vo svojich jednotlivých právach, vo svojej právomoci, v slobodách, vý-sadách a starodávnych zvykoch, ako aj v dedičných a svojich spravodlivých i zákonitých majetkoch, prikazu-jeme Vašej vernosti, aby ste ich v týchto právach v ničom nevyrušova-li ani ich nesťažovali, ale ich ponechali i nabadúce nazívať vo svojich právach pokoj-ne a bez každej novoty". S kráľovým nariadením súhlasí aj oravský a turčiansky župan Mikuláš Balický, ktorý svojim listom určuje zo Sklabiny poplatok mesta pre kráľa a za-kazuje vyberať od Tvrdošína nejaké dávky pre zámok a jeho kuchyňu: "...našli sme me-dzi privilégiami, vydanými cisárskym veličenstvom, že obec Vyšný Tvrdošín je oslobodená od všetkých dávok zámku, totiž kún a drôbeže, ako aj všetkých robôt. Ročíte však budú pla-tiť poplatok 50 zlatých a to na Jána Krstiteľa 25 a na Martina druhých 25 zlatých". Na to, čo chcel Ján zo Zápolia z Tvrdošína urobiť, podarilo sa až neskôr. V archíve mes-ta Tvrdošína sa opatruje jeho listina, ktorú vydal na zámku Likava 24.2.1507: "Želáme si naše vlastníctvo mesto Tvrdošín ozdobiť množstvom obyvateľstva a ľudnatým ho urobiť. Posvätní uhorskí králi, ako aj my sami a kasteláni nášho oravského hradu im udelili sta-rodávne slobody a výsady zvykového práva. V budúcnosti sa im môžu nové výsady pridať. V týchto všetkých slobodách a výsadách zachováme všetkých a jednotlivých občanov akéj-koľvek vlastia akéhokoľvek stavu, ktorí prišli do nášho mesta bývať a v ňom sa usadili..."

Máj je kritický mesiac, lebo jarné mrazy môžu v máji narobiť na zelenine veľké škody. Každý záhradkár by si to mal uvedomiť a s výsadbou zeleniny začať až pominú kritické májové dni. Na mráz sú veľmi citlivé uhorky, tekvica, fazuľa a paradajky. Ak túto zeleninu vysadíme zavčasu je potrebné prikryvať ju slamou alebo iným vhodným materiálom.

ZÁHRADKÁROM

Okolo polovice mája sadíme priesady skorých a neskorých kapustových zelenín a zeleru. Pôdu na výsadbu dobre pripravíme. Zarýľujeme do pôdy dobre prehnitý maštalný hnoj, alebo dobre prezretý kompost. Ak dáme do pôdy dostatok živín, môžeme čakať dobrú úrodu.

A teraz sa pár slovami zmienim o pestovaní gladiol. Gladioly si vyžadujú slnečnú a otvorenú hriadku / stanovište / s dostatočným prúdením vzduchu. Uzavreté, najmä vlhké stanovište je pre ne nevhodné, podobne ako miesta zatienené stavbami, stromami alebo kríkami. Preto je nevhodné vysádzať gladioly do skupín s inými kvetami, ako sú ruže a ďalšie letničky. Gladioly v domácich záhradkách sú prevažne určené k rezu a preto by sa mali vysádzať na samostatnom záhone. S vlastnou výsadbou hlúz sa začína u nás po definitívnom nástupe jari, čo býva začiatkom mája. Presný dátum výsadby však závisí na počasí. Pri výsadbe by mala byť pôda už dostatočne prehriata, aby vysadené hlúzy začali ihneď rásť. Hlúzy vysadené predčasne do studenej pôdy sú často napádané hubovitými chorobami. To isté platí aj pri oneskorenej výsadbe. Chladné dni druhého tohoročného májového týždňa len potvrdzujú oprávnenosť tejto výstrahy.

K.Hanulák

Spoločenská rubrika

V APRÍLI SA NARODILI:

Michaela Medvecká, Peter Šavol, Marek Grman, Tomáš Zmazek, Martin Kovalák, Martin Kiška, Ondrej Košťál, Miroslav Kovalčík, Marcel Podroužek, Michal Papp, Lenka Tmáková, Peter Ivanko, Mariana Frielichová

JUBILEÁ:

50 rokov - V. Vajduliak

50 rokov - B. Drobka

25 rokov sobáša:

R. Gallas-M. rod. Sivoňová

SOBÁŠE UZAVRETÉ V MESIACI APRÍLI:

R. Betuštiak - J. Holmová
P. Chorvát - J. Záchjemská
M. Baranec - M. Kovalčíková
Ing. O. Grečo - Z. Tmáková

ODIŠLI Z NAŠICH RADOV:

Peter Lajmon - 79 ročný
Jozef Fenik - 91 ročný
Ján Kajan - 42 ročný
Mária Medvecká - 72 ročná

VÝSLEDKY BEHU VÍTAZSTVA

Dňa 12. 4. 1987 sa uskutočnil v Tvrdošíne XIII. ročník Behu víťazstva, pri príležitosti 42. výročia oslobodenia Oravy. V porovnaní s minulosťou sa Behu víťazstva zúčastnili zástupcovia všetkých 19 vekových kategórií. Do cieľa dobehlo 344 pretekárov. V hlavnej kategórii mužov 19-40 ročných na 15000 m zvíťazil dlhoročný účastník, držiteľ traťového rekordu MILAN SLIVKA zo ZVL Kysucké Nové Mesto v čase 46:24,8. Z našich oravských pretekárov sa najlepšie umiestnil MILAN LABAJ zo ZTS Námestovo na 4. mieste časom 49:59,5.

Výchovný koncert ĽŠU

Dňa 10. 4. 1987 o 10,00 hod. sa v kine Javor v Tvrdošíne uskutočnil výchovný koncert pre deti materských škôl v meste, ktorý pripravili učitelia ĽŠU v Tvrdošíne súdruhovia S. Vasek, P. Kučka, D. Pavková, A. Pectová a 14 ich žiakov. V koncerte zazneli skladby pre klavír, flautu, husle a akordeón, ktoré priblížili deťom vážnu hudbu v snahe podnietiť o ňu záujem.

SLUK vystúpi v kine JAVOR

26. mája 1987 o 19,00 hod. v kine Javor vystúpi s programom "Zem moja rodná" Slovenský ľudový umelecký kolektív, nositeľ Radu práce a Radu republiky.

Milovníkom folklóru

Znej pieseň nášho kraja je názov folklórneho programu, ktorý pripravili oravskí nadšenci, obľubujúci ľudovú hudbu, spev a tanec a ktorí sú autormi hudobných úprav a choreografií jednotlivých čísiel programu. V piatok 15. mája o 19,00 hod. v kine Javor zaznejú tóny oravských, ale aj terchovských a iných melódií, ktoré iste uspokojia každého.

TVRDOŠÍN: Noviny politického a štátneho vedenia mesta a závodov na jeho území. Vydáva MsNV a MsKS Tvrdošín. Zodp. redaktor: J. Bašista. Red. rada: M. Kormanáková, Ľ. Ondříková, V. Klimčíková, O. Ficeková, A. Adamáková. Vychádza raz mesačne. Počet výtlačkov: 1000. Tlač. DP pri MsNV Dolný Kubín. Povol. ONV č. 768/85-456/10-V-5